

Cash or Crash

Småföretagens ekonomiindikator

FöretagarFörbundet

Cash or Crash?

Hur går det för Sveriges småföretag? Vi har hört mycket om krisens effekter i storbolagen, inledningsvis de finansiella företagen och de större företagen inom fordonsindustrin. De flesta svenska småföretag påverkades inte särskilt mycket av krisen till en början. Samtidigt är det osannolikt att en så omfattande internationell ekonomisk kris inte skulle drabba de mindre företagen till slut.

För svensk ekonomi och för den lokala infrastrukturen skulle det vara förödande om de mindre företagens tillväxt hindrades på grund av att det finansiella systemet inte fungerar längre. Ändå saknas det aktuell information om de svenska småföretagens finansiella situation.

FöretagarFörbundet börjar nu därför publicera regelbundna rapporter om småföretagens finansiella situation – ”Cash or Crash” – för att kunna ha djuplodande och aktuell information om hur det går det för Sveriges minsta företag. Rapporten är unik i sitt slag då den både analyserar färsk finansiell statistik från UC och samtidigt frågar småföretagarna om de faktiska ekonomiska förhållandena i företagen. Rapporten har utförts av analytikern Johan Kreicbergs (Kreicbergs AB) tillsammans med undersökningskonsulten Fredrik Erfelt (Argument AB). Den analyserar tre områden: likviditet och lönsamhet, betalningsförmågan och småföretagens förhållande till bankerna.

Camilla Littorin
Förbundssekreterare i FöretagarFörbundet

Sammanfattning

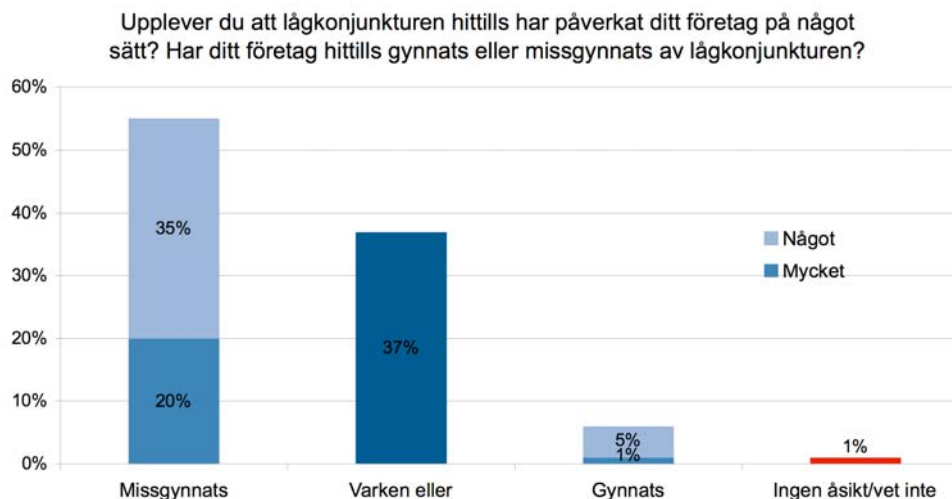
Resultaten i denna rapport visar tydligt att den globala finanskrisen och lågkonjunkturen nu på allvar nått småföretagen i hela landet men i störst uträkning bland varuproducerade småföretag. Över hälften av de undersökta företagen har påverkats negativt av krisen. Sammanfattningsvis:

- **Vart femte företag i undersökningen uppger att de haft svårigheter att betala räkningarna** under de senaste tre månaderna. **Många företagare löser betalningsproblemen genom att låna ut privata pengar till företaget.** Men det vanligaste är att de försöker skjuta på betalningen av sina fakturor. Detta riskerar att sprida problemen till fler och fler företag. Redan nu uppger 35 procent av företagen att den genomsnittliga betalningstiden från deras kunder ökat under det senaste året.
- Konkurserna har stigit kraftigt under det senaste halvåret men det bör påpekas att de fortfarande ligger på en betydligt lägre nivå än under krisen på 90-talet. Dessvärre finns det ännu inte några tecken på att den uppåtgående trenden håller på att mattas av. **Betalningsanmärkningarna och ansökningar om betalningsföreläggande fortsätter att öka.**
- Fallande tillgångsvärden i småföretagen i kombination med att bankerna har fått en svagare ekonomisk ställning har inneburit att bankerna **blivit mer restriktiva i sin utlåning till de minsta företagen** (medan storbolagen fortfarande har lättare att skaffa finansiering). Av de småföretagare som har kunskaper om hur möjligheterna att låna har förändrats, anser 30 procent att det blivit svårare jämfört med situationen för ett år sedan, Endast 17 procent tycker att situationen är oförändrad och 0 procent menar att det blivit lättare att låna. Undersökningen visar också att hela **55 procent av alla företag med banklån menar att deras bank inte sänkt räntorna på företagslånen i samma takt som riksbankens styrränta.**

Dagens ekonomiska situation

”Som det är nu så är det bara elände, men det finns ljuspunkter och vi måste få människor att börja hoppas igen. Vi måste tro på det vi gör, för vem gör det annars?”

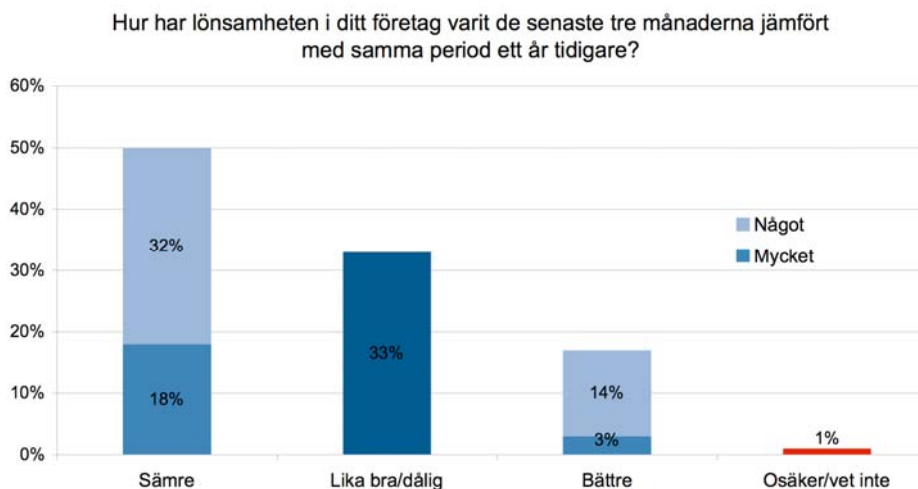
Även om många småföretag inte kände av den ekonomiska krisen inledningsvis, har nu majoriteten av företagen börjat känna av nedgången i ekonomin. En femtedel av de undersökta företagen uppger att de missgynnats mycket av lågkonjunkturen. Framförallt har småföretagen drabbats finansiellt, inte av en minskning i efterfrågan av deras varor och tjänster.

Källa: FöretagarFörbundets medlemspanel

Lönsamhet

De negativa effekterna av finanskrisen har inneburit att lönsamheten i småföretagen utvecklats svagt. Jämfört med samma period förra året upplever hälften av företagen att lönsamheten varit sämre under de senaste tre månaderna. För 18 procent av de svarande har försämringen varit kraftig. Endast 17 procent av företagen har förbättrat sin lönsamhet under det senaste året.

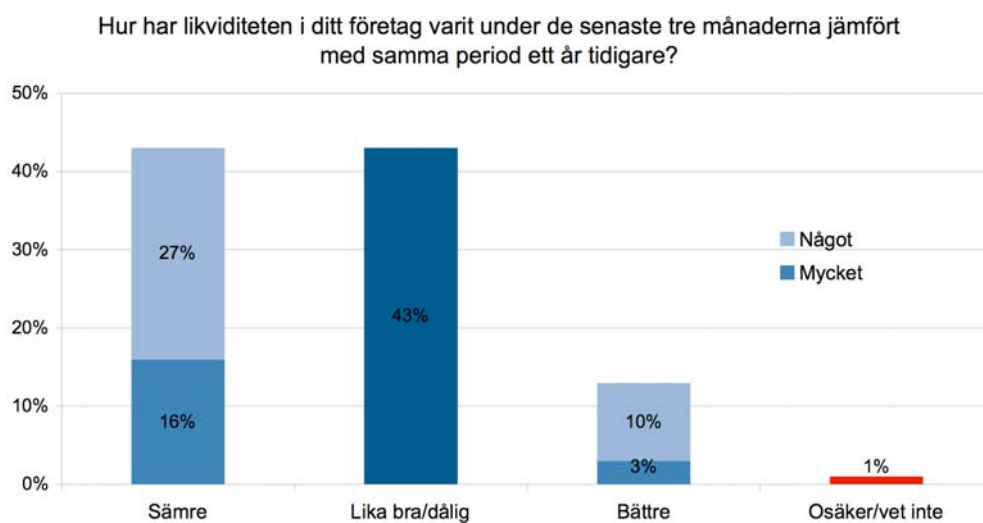
Källa: FöretagarFörbundets medlemspanel

Även om krisen bland annat lett till en svagare kronkurs och sänkta räntor är det bara sex procent av företagen som anser att de gynnats av krisen. Just kronkursen nämner många av småföretagen som ett stort problem för dem eftersom inköspriserna ökat kraftigt den senaste tiden.

”Det största problemet är inte att vi tappar omsättning utan vårt problem är framförallt ett valutaproblem. Våra inköspriser har i dagsläget ökat med 25 procent och vi kan inte ta ut detta på våra kunder fullt ut.”

Likviditet

Även likviditeten i småföretagen har påverkats av krisen. Totalt är det endast 13 procent av företagen som har en bättre likviditet nu än för ett år sedan. I 43 procent av företagen har likviditeten försämrats.

Källa: FöretagarFörbundets medlemspanel

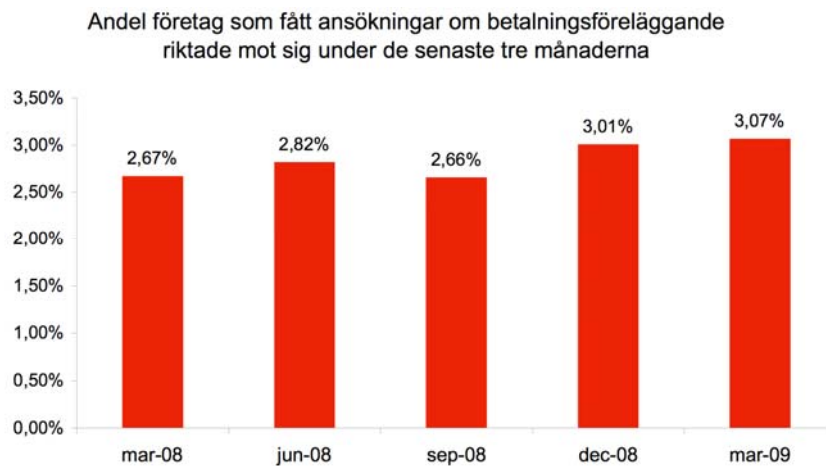
Betalningsförmågan

“Våren blir spännande, allt jag gör syftar till att överleva med bibehållen personalstyrka.”

Den vikande lönsamheten och framförallt den försämrade likviditeten gör att allt fler företag fått svårt att klara de dagliga utgifterna. Även om likviditetsproblem inte alltid leder till konkurs kan det ändå få svåra konsekvenser för de företag som drabbas av dem.

Ansökan om betalningsföreläggande

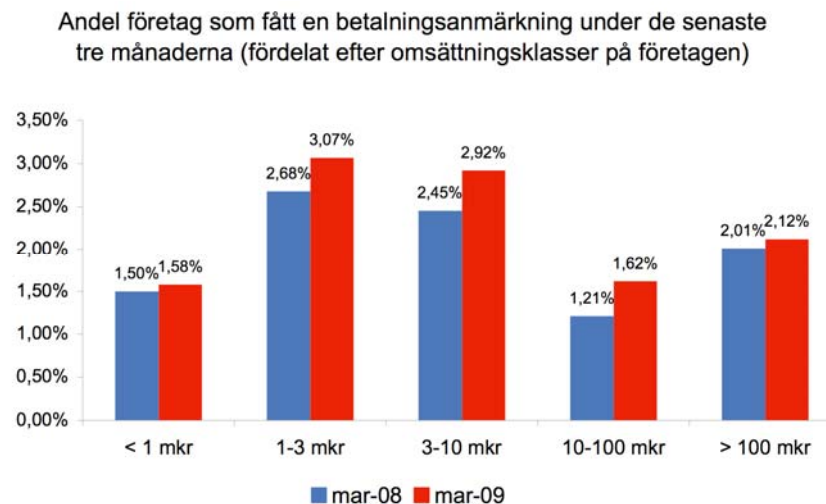
När det gäller ansökan om betalningsföreläggande har de minsta företagen klarat sig bäst. Ökningstakten för de största företagen ligger däremot på samma nivå som för de medelstora företagen.

Källa: UC

Betalningsanmärkningar

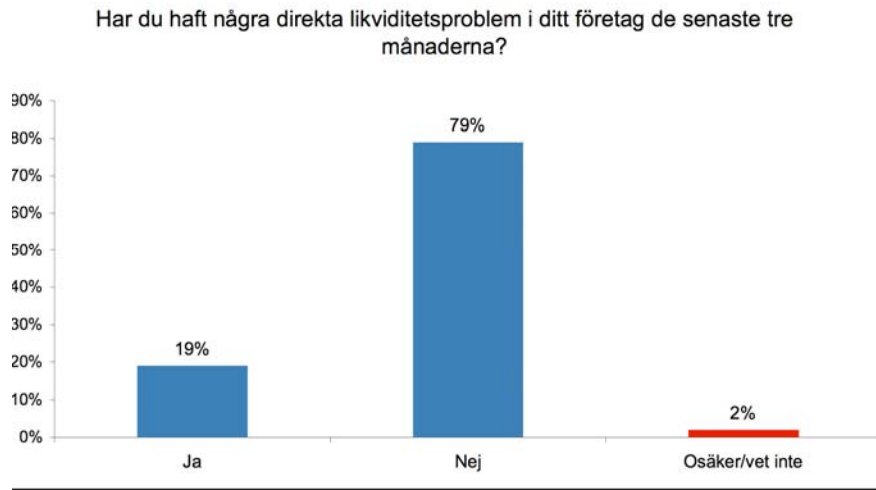
Betalningsanmärkningar leder exempelvis ofta till att företagen får svårt att låna pengar. Vår specialbeställda statistik från UC visar att betalningsanmärkningarna ökat i samtliga storleksklasser.

Källa: UC

Hittills är det de allra minsta företagen och de största företagen som klarat sig bäst. Bland de medelstora företagen har anmärkningarna ökat snabbast.

Eftersom både ansökningar och betalningsanmärkningar försämrar företagens kreditbetyg försöker de flesta att med alla medel undvika att hamna i dessa situationer. Även om det fortfarande endast är omkring tre procent av företagen som fått en ansökan riktad mot sig under de tre senaste månaderna visar medlemspanelen att det är betydligt fler som har haft betalningsproblem.

Källa: FöretagarFörbundets medlemspanel

Nästan var femte av de svarande företagen har upplevt svårigheter med att betala de löpande räkningarna under de senaste tre månaderna.

Konkurs

Redan under hösten 2008 steg företagskonkurserna markant i Sverige. Från att företagskonkurserna legat på en nivå kring 400 per månad har de stigit till cirka 600.

Källa: UC

Trots ökningen är det långt kvar till de nivåer som gällde under 90-talskrisen. Under 1994 tvingades över 1000 företag per månad i konkurs. Samtidigt är det förhållandevis få företag som försvinner genom konkurs. Det vanligaste är att företag som inte längre är lönsamma läggs ned.

Tyvärr finns det inga tecken på att den finansiella situationen håller på att förbättras. Det finns en uppenbar risk att både konkurserna och betalningsanmärkningarna kommer att fortsätta öka. En indikation på det är att ansökningarna om betalningsföreläggande har ökat kontinuerligt under det senaste året.

Hur löser företagen likviditetsproblemen?

Omkring 20 procent av företagen i undersökningen har upplevt svårigheter med att betala de löpande räkningarna under de senaste tre månaderna. Dessa företagare har använt sig av en mängd olika sätt för att hantera situationen. Några har utökat sina banklån och andra har använt sig av factoring. Den 6 mars 2009 blev det möjligt för företag att begära anstånd med att betala in arbetsgivaravgifter och preliminärskatter. Detta mot en avgift om 0,3 procent av hela uppskavsbeloppet. Vart tionde företag med likviditetsproblem har ansökt om detta avseende februari månads skatter och avgifter.

Betydligt vanligare är ändå att företagarna utnyttjar privata medel för att klara sig igenom de akuta problemen. Över hälften av dem som drabbats av likviditetsproblem har sänkt sin egen lön och 45 procent har lånat ut privata pengar till företaget.

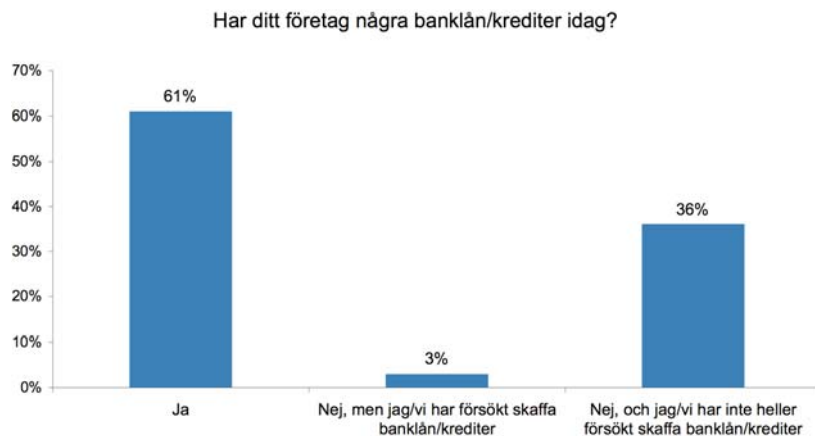
Källa: FöretagarFörbundets medlemspanel

Den allra vanligaste metoden är ändå att företagen försöker vänta med sina fakturabetalningar. Detta är som tidigare nämnts riskfyllt – om betalningarna är alltför sena kan det leda till ansökningar om betalningsföreläggande, vilket försämrar företagets framtida kreditmöjligheter. Ett ytterligare problem är att denna metod skapar spridningseffekter. Hela 35 procent av de undersökta företagen upplever att de genomsnittliga betalningstiderna från deras kunder har ökat jämfört med samma period förra året.

Företagen och bankerna

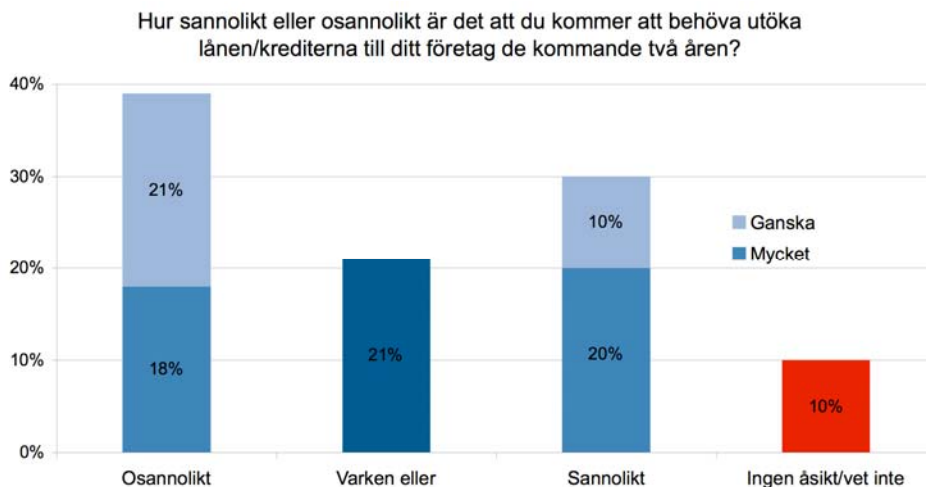
"Det måste bli lättare att få finansiering i "dödens dal", d v s mer än mikrolån och mindre än vad riskkapitalbolagen erbjuder."

I dagens ekonomiska kris, där alltför många företag har likviditetsproblem, är det extra viktigt att bankerna fortsätter att ge krediter till företagen. Annars riskerar långsiktigt lönsamma företag att tvingas slå igen på grund av tillfälliga betalningsproblem. Problembilden ser olika ut i olika branscher. I många tjänstebranscher är det relativt ovanligt med bankkrediter. Det kan exempelvis gälla vissa konsultbranscher där det inte behövs några stora investeringar. Bland de undersökta företagen har drygt 60 procent banklån.

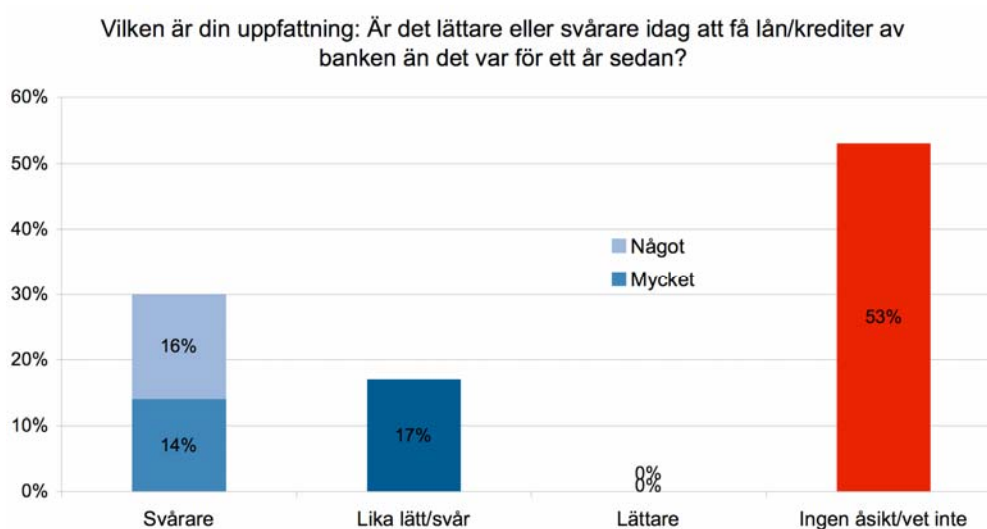
Källa: FöretagarFörbundets medlemspanel

Bland dem som inte har några lån är det endast 10 procent som bedömer det som ganska eller mycket sannolikt att de kommer att behöva några lån inom de närmaste två åren. Men bland de företag som redan idag har banklån anser cirka 30 procent att de sannolikt kommer att behöva ta några lån de kommande två åren (se diagram nedan).

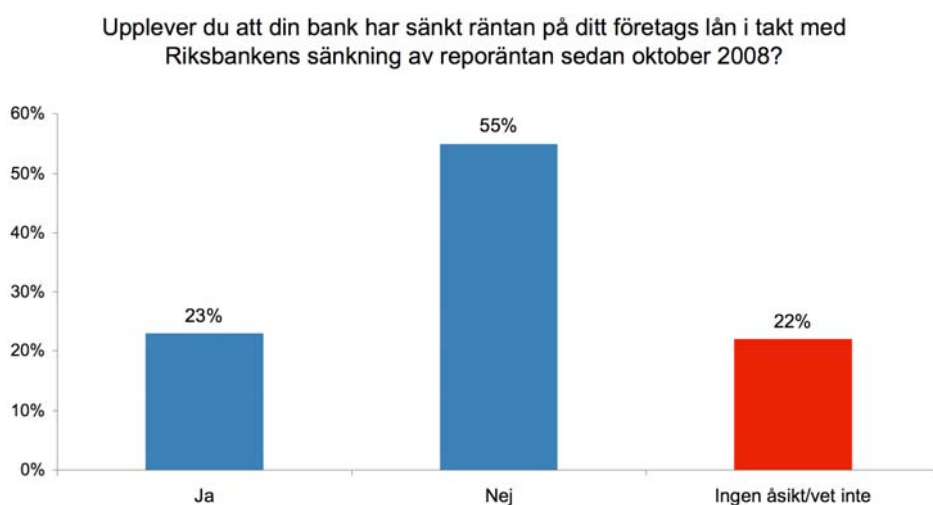
Källa: FöretagarFörbundets medlemspanel

I ljuset av detta är det oroväckande att 30 procent av samtliga svarande anser att det blivit svårare att få krediter under det senaste året. Denna andel ska jämföras med de 17 procent som anser att läget är oförändrat. Det är naturligt att bankerna blir mer restriktiva när företagens kreditvärdighet försämras. Men, som vi redovisat tidigare, är det bara några få procent av företagen som väntat så länge med sina betalningar att de fått anmälningar om betalningsföreläggande och ännu färre som fått betalningsanmärkningar. Av företagen med banklån har 4 procent fått krav på ökade säkerheter från bankerna. I de flesta fall har företagen tvingats ställa upp med privata säkerheter för att klara bankernas krav.

Källa: FöretagarFörbundets medlemspanel

Från regeringens sida har det förekommit flera krav på bankerna om att sänka bolåneräntorna i takt med riksbankens räntesänkningar. Några liknande krav har regeringen inte framfört om företagslånen. Ändå bör detta vara minst lika viktigt i dagens pressade situation för småföretagen.

Källa: FöretagarFörbundets medlemspanel

Hittills verkar tyvärr många banker ha hållit upp räntorna på företagslånen. Inte ens var fjärde företag med banklån upplever att deras räntor sänkts i samma takt som reporäntan.

Fakta om undersökningen och analysen

Undersökning/Webbpanel

Webbenkäter till FöretagarFörbundets medlemspanel

Genomförandetid: 26 februari - 6 mars 2009

Antal svarande: 1603 företagare

Huvudansvarig: Fredrik Erfelt, Argument AB, www.argument.nu

Analys av offentlig statistik

Källor: Upplysningscentralen, UC

Huvudansvarig: Johan Kreicbergs, Kreicbergs Utredning & Opinion AB, www.kreicbergs.se

FöretagarFörbundet

FöretagarFörbundet organiserar företagare över hela landet och har idag över 35 000 medlemmar. Aktiva småföretagare leder FöretagarFörbundet, som arbetar för att förbättra villkoren och förutsättningarna för att starta, driva och äga företag, företrädesvis småföretag. Att skapa opinion om och ökad förståelse för företagandets och entreprenörskapets roll i samhällsutvecklingen ingår också i verksamheten.

Kontakt

Camilla Littorin,
Förbundssekreterare
FöretagarFörbundet
Mobil: 0705-53 66 70
camilla.littorin@ff.se

Kansli Stockholm

Vasagatan 46
111 20 Stockholm
Tel: 08-280 620

Kansli Ängelholm

Box 1132
262 22 Ängelholm
Tel: 020-760 761

info@ff.se
www.ff.se

